

Дроботюк О. В.

ORCID: 0000-0003-2409-5131

кандидат економічних наук,

старший науковий співробітник відділу

Азіатсько-Тихоокеанського регіону

Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського

Національної академії наук України

м. Київ, Україна

КИТАЙСЬКИЙ НАУКОВИЙ ДИСКУРС ПРО УКРАЇНУ: БІБЛІОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ В УМОВАХ ВІЙНИ (2014-2025) НА ОСНОВІ ДАНИХ SCOPUS

Ключові слова: бібліометрика, економічні відносини, Китай, наратив, Україна, російсько-українська війна, Scopus.

Актуальність дослідження полягає в необхідності розуміння еволюції китайської наукової думки щодо України в контексті російсько-української війни та геоекономічної і політичної трансформації світу. Це дозволяє пояснити зовнішню політику, торговельні та інвестиційні пріоритети Китаю. Метою дослідження є комплексний бібліометричний аналіз еволюції китайського наукового дискурсу щодо України (2014-2025), спрямований на визначення панівних тем та геостратегічних пріоритетів Китаю.

Дослідження базується на вибірці наукових публікацій (статті, тези, рецензії) у виданнях, які індексуються в наукометричній базі Scopus від 13 листопада 2025 [2]. До критеріїв відбору публікацій для бібліометричного аналізу економічних наративів китайських вчених щодо України в умовах російсько-української війни увійшли: афіліація з китайськими установами, мова, тип, період, сфера публікацій та якість видання (рис. 1). Пошуковий запит здійснювався за ключовими словами: China, Chinese, Ukraine, Ukrainian, economic, investment, commerce, relation, Russia, war, conflict, crisis, 2022 [1].

Загальна кількість публікацій за ключовими словами у наукометричній базі Scopus у період з 2014 – 2025 рр. становить 928, зокрема, 210 публікацій вчених, які афілійовані з китайськими інституціями (22,6%). Стрімке зростання чисельності публікацій відбулося у 2022 році (у майже 7 разів більше порівняно з 2021), а пік припадає на 2024 рік (229 документів). Серед китайських закладів лідирує Фуданський університет – 11 документів (5% або 1,2% від

загальної кількості за ключовими словами), а серед авторів – Ван Юйянь та Фань Далей, які належать до Міністерства природних ресурсів КНР (по 5 публікацій, які присвячені ринку газу та нафти).

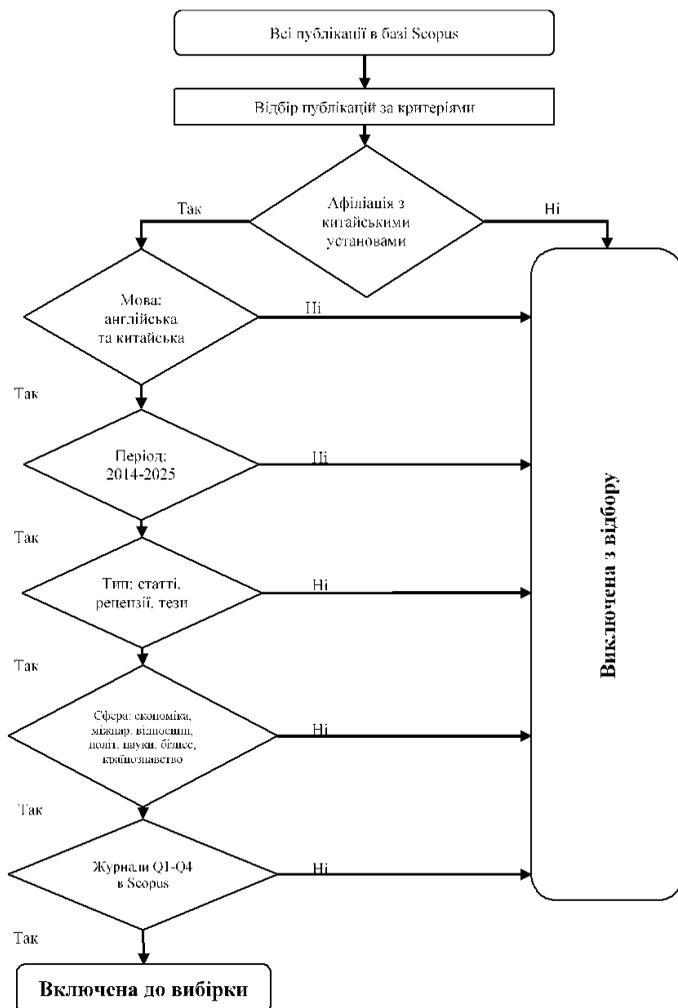

Рис. 1. Блок-схема процес відбору публікацій у наукометричній базі Scopus за критеріями

Джерело: розроблено автором відповідно до методу бібліометричного огляду літератури [3]

Комплексний бібліометричний та статистичний аналіз китайського дискурсу на основі публікацій, які індексуються в наукометричній базі Scopus, здійснено з використанням мови програмування Python 3.14.0 та за допомогою наступного програмного забезпечення: Visual Studio Code v.1.105.1 (Jupyter Notebook).

Таблиця 1

Бібліометричний та статистичний аналіз публікацій

Показник	Абсолютний показник кількості публікацій, од	Відносний показник кількості публікацій, %
Публікації за періодами, од.:		
– 2014-2023	13	6,2
– 2022-2023	81	38,6
– 2024-2025	116	55,2
Цитування публікацій, од.:		
– Низька цитованість (<5)	74	35,2
– Помірна цитованість (5-10)	37	17,6
– Висока цитованість (>5)	47	22,4
– Без цитування	52	24,8
Тип документу:		
– Статті	195	92,9
– Тези	9	4,3
– Рецензії	6	2,8
Тематичні кластери		
– Енергетика та енергетична безпека	83	39,5
– Економічні відносини	68	32,4
– Геополітика	47	22,4
– Військовий конфлікт	7	3,3
– Відновлення	5	2,4
Категорія журналу:		
– Q1	27	12,9
– Q2	1	0,5
– Q3	182	86,7

Джерело: складено автором шляхом аналізу даних наукометричної бази Scopus.

Бібліометричний аналіз продемонстрував, що з 210 публікацій понад 55% припадає на 2024-2025 рр., а найпродуктивніший рік – 2024 з 60 документами; середньорічна кількість статей – 19 од. (табл. 1). За результатами аналізу активності науковців виявлено загальну кількість авторських згадок – 747, унікальних авторів – 690 осіб, середня кількість авторів на 1 публікацію – 3,56, а середня кількість публікацій на автора становить – 1,08 (медіана – 1, максимум – 5). Розподіл авторів за

продуктивність характеризується 1 публікацією у 647 осіб (93,8%), 2-3 – 40 (5,8%), 4-5 – 3 (0,4). Аналіз цитувань виявив загальну кількість цитувань – 2051, у тому числі, середнє значення – 9,8 при медіані – 2,5 та максимумі – 411 (найбільш цитована стаття присвячена енергетичній безпеці). У розрізі наукових журналів, в яких опубліковані статті, лідерами серед 127 видань є Energy Economics (16 публікацій; середнє цитування – 10,1), Resources Policy (11; 18,5), Sustainability (Switzerland) (6; 5,0); China Mining Magazine (6; 8,8), World Regional Studies (6; 1,8).

На основі частотного аналізу ключових слів у 210 статтях, виокремлено 10 найбільш вживаних: China (60 публікацій), Ukraine (52), Russian Federation (40), commerce (23), investments (23), COVID-19 (21), geopolitics (18), energy market (17), financial markets (15), energy policy (15). Кластерний аналіз назв та ключових слів дозволив визначити 5 тематичних кластерів (табл. 1):

1. *енергетика та енергетична безпека* (energy, oil, gas, coal, petroleum, fuel, resource, supply);
2. *економічні відносини* (trade, economic, commerce, business, investment, export, import, market);
3. *геополітика* (geopolitical, strategic, interests, relations, partnership, alliance, Russia, Beijing);
4. *військовий конфлікт* (war, conflict, military, security threat, combat, armed, invasion, aggression);
5. *відновлення / реконструкція* (reconstruction, recovery, rebuild, post-war, opportunity, development, investment, restoration).

Варто зазначити, що наявні статті охоплюють *декілька кластерів*: геополітика-економічні відносини (177 публікацій); військовий конфлікт-економічні відносини (155); військовий конфлікт-геополітика (154); економічні відносини-енергетика та енергетична безпека (140); геополітика-енергетика та енергетична безпека (135); військовий конфлікт-енергетика та енергетична безпека (122); відновлення-економічні відносини (99); відновлення-геополітика (97); відновлення-енергетика та енергетична безпека (82); відновлення військовий конфлікт (80).

Отже, китайський дискурс є структурованим: головний фокус досліджень – енергетика і економічні відносини у контексті геополітики. Війна у статтях авторів, афілійованих з китайськими установами, виступає периферійною темою, у той час як відновлення (економічне) є новою, адже дослідження активізувалися у 2024-2025 рр. Загалом бібліометричний аналіз демонструє еволюцію китайської наукової думки від повного ігнорування до активного системного аналізу через призму економіки та енергетики. Представлені результати бібліометричного аналізу є проміжними, адже охоплюють дані однієї

наукометричної бази Scopus. На подальших етапах дослідження, яке здійснюється в межах наукової теми відділу АТР Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, планується розширити вибірку шляхом залучення даних інших наукометричних баз, зокрема Web of Science, CNKI.

Література:

1. Análise bibliométrica: revisão de literatura e proposta de framework metodológico em 12 passos / M. S. Celestino et al. *ARACÊ*. 2024. Vol. 6, no. 4. P. 13421–13446. URL: <https://doi.org/10.56238/arevbn4-146> (date of access: 17.11.2025).
2. Document search results. *Scopus*. URL: <https://www.scopus.com/results/results> (date of access: 13.11.2025).
3. Guidelines for Bibliometric-Systematic Literature Reviews: 10 steps to combine analysis, synthesis and theory development / G. Marzi et al. *International Journal of Management Reviews*. 2024. URL: <https://doi.org/10.1111/ijmr.12381> (date of access: 10.11.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-561-0-17>

Степанова О. В.

ORCID: 0000-0001-5502-995X

*доктор економічних наук, старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу публічних фінансів
ДУ «Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України»
м. Київ, Україна*

АДАПТАЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ КИТАЮ ДО НОВОЇ ГЕОЕКОНОМІЧНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Ключові слова: економіка Китаю, бюджетна політика, глобальна конфронтація, торговельні війни, технологічна самодостатність Китаю, бюджетний дефіцит, нова індустріалізація, нові виробничі сили.

Протягом останніх чотирьох десятиліть бюджетна політика Китаю була спрямована передусім на забезпечення експортно-орієнтованої економічної моделі розвитку Китаю і передбачала застосування комплексної системи державних фінансових механізмів підтримки